

RECENZJE I SPRAWOZDANIA

SCRIPTURA SACRA

Rok 18/2014

J. Jaromin,

Wartość królestwa Bożego w przypowieściach Ewangelii synoptycznych.

Studium lingwistyczno-egzegetyczne,

seria: **Bibliotheca Biblica**, Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej TUM, Wrocław 2008, ss. 216.

Książka Joanny Jaromin poświęcona została analizie sześciu przypowieści Jezusa zapisanych na kartach Ewangelii synoptycznych. Przypowieści te ukazują najwyższą wartość królestwa Bożego. Temat pozycji wydanej nakładem Wydawnictwa Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej TUM w ramach serii *Bibliotheca Biblica* został sformułowany następująco: *Wartość królestwa Bożego w przypowieściach Ewangelii synoptycznych. Studium lingwistyczno-egzegetyczne*. Tak sformułowany tytuł, aczkolwiek klarowny, nie precyzuje jednak jeszcze, o które przypowieści chodzi. Sugerować on może, że autorka przebadła wszystkie przypowieści Jezusa pod kątem ukazania wartości królestwa Bożego. Wszelkie wątpliwości rozwiane zostają przy spojrzeniu na bardzo czytelny spis treści oraz wstęp do całej pozycji. Tematyka ta, choć była częściowo opracowana na gruncie polskim, została przez autorkę ujęta w inny, nowatorski sposób, ze względu na zastosowaną metodę i dlatego zasługuje na to, by stać się przedmiotem wnikliwych analiz.

Poza wykazem skrótów, bibliografią, wstępem i zakończeniem, książka zawiera trzy zasadnicze części, noszące kolejno tytuły: *Przypowieść o skarbie i perle*, *Przypowieść o budowie wieży i królu wyruszającym na wojnę* oraz *Przypowieść o talentach i minach*. Zaproponowana struktura wydaje się logiczna i nie budzi żadnych zastrzeżeń. Również struktura poszczególnych rozdziałów jest niezwykle przejrzysta. Autorka dokonuje egzegezy według stałego schematu: analiza lingwistyczna (kontekstualna, syntaktyczna, semantyczna, pragmatyczna) – analiza narracyjna – analiza diachroniczna. Jeśli chodzi o zachowanie proporcji, rozdział I jest najkrótszy, ale wynika to nie z niewłaściwego rozłożenia materiału, ile raczej z samej jego natury, gdyż autorka omawia w nim gatunek literacki przypowieści.

Celem pracy jest analiza tekstów przypowieści Jezusa, które bezpośrednio ukazują wartość królestwa Bożego; analiza ta dokonana została w dwóch aspektach: poznawczym (skupiającym się na analizie egzegetycznej) oraz egzystencjalnym (podkreślającym aktualność przesłania przypowieści). Autorka we wstępie szcze-

gółowo precyzuje metodę swego studium. Jest nią analiza lingwistyczna, na którą składają się analizy: kontekstualna, syntaktyczna, semantyczna i pragmatyczna oraz analiza narracyjna i diachroniczna. Oczywiście metody te stosowane są w rozdziałach poświęconych egzegezie, nie w rozdziale wstępnym, w którym określa się gatunek literacki przypowieści. *Instrukcja Papieskiej Komisji Biblijnej o interpretacji Pisma świętego* wysoko ocenia te metody. Przyjmowana powszechnie do niedawna przez biblistów metoda historyczno-krytyczna dziś w wielu wypadkach wydaje się już niewystarczająca. Papieska Komisja Biblijna stwierdza: „Klasyczne posługiwanie się metodą historyczno-krytyczną ma, rzecz jasna, swoje granice. Metoda ta może być stosowana do poszukiwania sensu tekstu biblijnego jedynie w historycznych warunkach jego powstawania, jest natomiast nieprzydatna przy próbach odkrycia możliwości znaczeniowych danego tekstu przy jego odczytywaniu na późniejszych etapach historii objawienia biblijnego oraz dziejów Kościoła. W każdym razie metoda ta przyczyniła się do powstania dzieł o wielkiej wartości z zakresu tak egzegezy, jak teologii biblijnej” (*Interpretacja Pisma Świętego w Kościele*, A).

Właśnie zastosowanie metody lingwistycznej stanowi o *novum* książki Joanny Jaromin. Dobrze się stało, że analiza lingwistyczna została uzupełniona analizą narracyjną i diachroniczną; w ten sposób wyniki badań zyskują na komplementarności. Przedstawiając te metody we wstępie do swej pracy, autorka dosyć szeroko omawia sposób ich stosowania. Jest to ze wszech miar słuszne, gdyż pozwala czytelnikowi zapoznać się najpierw teoretycznie z metodami, których praktyczne zastosowanie odnajdzie w następujących rozdziałach.

Kolejne rozdziały pracy poświęcone zostały analizie lingwistycznej i egzegetycznej sześciu przypowieści. Ich zgrupowanie po dwie wydaje się całkowicie uzasadnione, bowiem są to bądź tzw. przypowieści bliźniacze, bądź bardzo zbliżone treściowo. Może jednak warto byłoby pokusić się o krótkie uzasadnienie, dlaczego akurat takie zgrupowanie przypowieści autorka wybrała. Analizując teksty, Joanna Jaromin przytacza ich oryginalne brzmienie, a także podaje tłumaczenia na język polski, co pozwala na ukazanie różnych odcieni znaczeniowych poszczególnych fraz czy terminów greckich. Dobrze się stało, że również kontekstowi poszczególnych przypowieści poświęca autorka dużo miejsca, bo przecież kontekst w znaczącym stopniu determinować może interpretację (zgodnie z trafną zasadą hermeneutyczną, iż „tekst bez kontekstu jest pretekstem”).

Części rozprawy poświęcone wyjaśnieniu tekstu przypowieści pisane są barwnym, lecz precyzyjnym językiem. Taki styl bardzo ułatwia lekturę, a jednocześnie odznacza się walorem naukowości. Docenić trzeba fakt, że dużo miejsca autorka poświęca na omówienie *Wirkungsgeschichte*, kontekstu liturgicznego i aktualizację. Tych trzech aspektów zazwyczaj brak w polskich pracach egzegetycznych, można więc uznać, że i one stanowią o *novum* całej pozycji. Autorzy bowiem zazwyczaj zatrzymują się albo na komentarzach egzegetycznych, albo przyjmują profil duszpa-

sterski, kładąc nacisk jedynie na aktualizację. Złączenie obydwu aspektów w jednej pracy znacznie podnosi jej rangę.

Joanna Jaromin operuje poprawnym i bogatym słownictwem, język rozprawy jest naukowy, aczkolwiek zrozumiały. Wnioski są w rozprawie formułowane w sposób zrozumiały i kompetentny; są dobrze uargumentowane i uzasadnione w treści książki. Odznaczają się logicznością wyводу. Wynikają bezpośrednio z przeprowadzonych badań, a nie są – jak to się czasem zdarza – zbyt daleko idące bądź nie mające podstaw w przeprowadzonych badaniach. Autorka podzieliła bibliografię na trzy części: źródła i ich tłumaczenia, komentarze, opracowania i literatura pomocnicza oraz synopsy, konkordancje, słowniki. Zebrana literatura jest bardzo obfita. Autorka dotarła do wielu pozycji trudno dostępnych. Cieszy również obfite korzystanie z literatury obcojęzycznej. Książka zawiera dużo przypisów, niekiedy bardzo obszernych, które wskazują na umiejętne posługiwanie się literaturą. Warto więc sięgnąć po pozycję, która nie tylko wzbogaci wiedzę, ale może przynieść także znaczny duchowy pożytek każdemu, dla kogo drogie jest słowo Boże zapisane w Biblii

ks. Mariusz Rosik